

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 korona	— fillér
Félévre	3	"
Negyedévre	1	50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona		
Egyes szám ára 20 fillér		

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19 szám)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Hérmán Mihály.

A nép talajából nőtt. Gyermekkorában a szó teljes értelmében a „*czivis kenyeret*” ette, egy són—kenyeren élt a saját maga fájával.

Aztán elvitték az ifjut német szóra is — a Szepességre. Majd Debreczenben folytatta tanulmányait. Csodálatos, hogy a debreczeni kollegium a maga sajátos vonásait sem eszejárására, sem egész lényére nem nyomhatta reája.

Hérmán Mihály — legalább mióta e sorok írója ismerte, csodálatosan egyesítette magában azt a tulajdonságot, melyet ma emberinek szeretnek jellemezni.

Én, mint egyik szerény munkása a szatmári társadalomnak, ott találtam már őt a városházán, mint *tisztügyészt*.

Az öreg Bösörményi polgármesternek megcsontosodott elveit, meggyőződését általában ismerjük. Az ambiciózus, tetterős, művelődésében folyton haladó Hérmánnak jutott osztályrészül, hogy maga, illetőleg Szatmár előrehaladott közönségének gondolkozását az öreg Bösörményi elszigetelt, mondhatni, „*maradi*” elvei közé bejuttathassa.

Hérmánnak, az ő tevékeny, idealis lelke izgatásainak nem kis része volt abban, hogy városunk haladása, ugyyszólván újjáteremtése már az öreg Bösörményi polgármestersége alatt erősen megindult.

Szerencsés összműködése volt e két embernek, Hérmánnak és Bösörményinek abban az időben. Az öreg Bösörményi ott ült a város pénzes ládjáján, hogy abban egy krajczár hiba ne essék. Hérmán pedig ez alatt erősen szántogatta azt a haladási utat, melyre Szatmár városának mulhatlanul lépnie kell.

A *vashid*, *Színház*, *Városháza* voltak az első nagyobb szabású műveletek, melyek Szatmár jövődjének fejlődésének irányát hatalmasabb körvonalakban előre jelölték.

Bösörményi nyugalomba vonult. A közvélemény Szatmárnak, a szatmári népnek fiát, Hérmánt ültette a polgármesteri székbe.

Megvallom, ritka ember, kiről oly nehéz igazságos ítéletet hozni, mint róla.

Egyben édes mindnyájan meg-egyezhetünk: tisztakezü, becsületes, fenkölt gondolkozású ember volt, milyen csak kevés akad a mai társadalomban.

Tehát az ő méltatásában nem

az ad nehéz feladatot, hogy kimondjuk reá a legjobb, a legritkább ítéletet, hanem az — vajjon melyik oldaláról emeljük őt az elismerés horizontjára?

Békesség vert az ő szívében a legerősebb gyökeret. Mintha csak arról volt volna meggyőződve, hogy a *békesség* és *egyetértés* ege alatt lehet kormányozni nem csak családokat, de városokat is.

Polgármesterségének ez a leg-sajátosabb vonása, melyért *el kellett tűrnie* annak a közvéleménynek ítéletét is, hogy egész a *gyöngeségig* türelmes.

Pedig, ha tekintjük, türelmességével *sokkal több sikert, eredményt* tudott felmutatni, mint veszteséget.

Ha egyedül ő rajta áll: nagyfontosságú kérdéseket oldhatott volna meg a szatmári társadalom javára.

Mondották sokan, hogy a feje a vállán van néha! Mást enged a feje helyére.

Majd meglátják csak a szatmáriak, hogy az a fej mindig helyén volt: a békességért engedte, hogy sokszor ne az ő feje mondja ki a *végző szót*.

El kell ismernünk, hogy a református főgondnok mindenkor megállotta helyét más valósággyülekezetekben is. Megtisztult, általá-

TÁRCZA.

Magyar ifjak római utja.

A napi lapok szűk keretben s csaknem bámulatra méltó tájékoztatással irtak a magyar ifjuság római zárandoklatáról, amely pedig lélekemelő voltánál fogva nagyon is megérdemelte, hogy bőven s rokonszenvesen ismertessék. Mivel ezen zárandoklatban városunk ifjusága is jelentékeny számmal vett részt, nem kicsiny azoknak száma, kik részletes tudósítást óhajtanak nyerni e zárandoklatról. Ezek óhajának akarok e sorokkal megfelelni.

Márczius 25.-én délután 3 órakor 382 utas indult Fiume felé külön vonaton. A magyar tanuló ifjuság s kísérőik voltak ezek. Szatmár egymaga 39 egyénnel járult e számhoz, tehát az egész csoportnak több mint tized része közlünk került ki. (A kath. főgymnas. 27 tanulója s az ev. ref. főgymnas. 3 tanulója a kath. főgymnas. 3 tanára és igazgatója kísérte; hozzájuk csatlakozott egy helybeli tanítónőképzőintézet tanár és két tanító, s egy magánzó s egy vidéki tanító.)

26.-án reggel 8 óra körül érkeztünk Fiuméba, hol reggelizés után 300-an egy külön ezen utra bérelt hajóra szállottunk, míg 82-en kénytelenek voltak másik hajóra szállani, mivel a gőzhajó-társaság oly kicsiny hajót bocsátott rendelkezésre, hogy arra az összes zárandokok föl nem fértek. Szeles, zimankós időnk volt a tengeren, de vihar nem háborgatott. Ennek daczára az utasok tulnyomó része megkapta 3-4 órai ut után a tengeri betegséget. Este 8 óra körül érkeztünk Anconába, hol vámvizsgálat s vacsorázás után ismét külön vonatra ültünk, mely 27.-én reggel fél kilencz órára berobogott velünk az örök városba.

A kocsikra ültetés s a kijelölt lakásokra való irányítás nagy munkáját gróf Zichy Gyula pápaiszolgálattevő kamarás intézte nagy szeretettel. A nemes lelkű gróf e pillanattól kezdve le nem vette rólunk kezét. Intézte ügyeinket, egyengette utainkat, megnyitotta előttünk a vatikán látni valóit, felkeresett szállásainkon, szóval nekünk szentelte összes drága idejét, s becses tevékenységét.

Lakásaink a Sz. Péter-templom közelében voltak; a legnépesebb két lakás meg éppen a Vatikán területén, a Péter-templom közvetlen szomszédságában volt. Nagyon természetes tehát, hogy első utunk a Sz. Péter-térre s innen a felséges Péter-templomba vezetett, hol ekkor Rampolla bíboros végezte a nagyesütörtöki szertartásokat. A hatást, melyet e nagyszerű templom a nézőre tesz, megsemmisítenem leirni, úgy sem tudnám azt jobban ecsetelni, mint előttem már ezren és ezren tették. A délelőttöt a leg-többben a Sz. Péter-templom megtekintésére szentelték teljesen. Délután mohó gyorsasággal esett neki az ifjuság a látni valók megtekintésének. Kurta időre bemenet nyílt a vatikáni frescok megtekintésére. Ezután végig járta az ifjuság Rómát egyik legnagyobb átlója irányában, a Vatikántól a lateráni templomig ment s utközben megnézett mindent, mi eléje került; (forum, Colosseum, kisebb nagyobb templomok). Legtöbb időt mégis a lateráni nagyszerű templom megtekintésének szenteltünk, majd a sz. Scallat néztük meg. (Azon lépcső ez, melyen az Ur Jézus Pilátus házának előcsarnokába vezetett.)

28.-án, nagypénteken délelőtt, kisebb nagyobb csoportokra oszolva megtekintettük a Piazza del Popolot, a Villa Borgheset, Monte

nos keresztényi nézetei és nyilatkozatai előtt kalapot emelhetett mindenki, a ki az igazi vallásosság fogalmát ösmeri.

Sokan haragszanak reá, mert szerintök a várost a fejlődés tultengésébe vezette.

Ezen állításról még ma nem lehet határozott ítéletet alkotni. A jövő mondja meg majd az igazságot.

Egyet azonban most is kimondhatunk, hogy ugyanis ebben őt, a legszebb, legideálisabb és nem önző felfogás vezette. Városának forró szeretete, ragaszkodása mozgatta az ő — elismerjük — igen magas intenczióit.

Szatmár városa gyásza őszinte, igaz volt. Fejlődése történelmében az ő nevének egyik legigazabb és legszebb lapját fogja szentelni.

Hérmán életrajza.

Elhunyt polgármesterünk 1847-ben aug. 1-én született városunkban. Iskolai tanulmányait Szatmáron, a VII. és VIII. osztályt Debreczenben végezte. Érettségi vizsgálata után Kézsmárkra küldötték szülei, hogy a német nyelvet elsajátítsa. A jogot Eperjesen végezte. Joggyakornok először Budapesten volt, majd szülővárosába jött, hol Unger Gusztáv irodájában fejezte be praxisát. Időközben letette a tisztí vizsgálatot is, és főhadnagyi rangra emelkedett. Az ügyvédi szigorlatot jó sikerrel 1870-ben állotta ki.

Most családi élet alapításáról kellett gondoskodnia, s szíve vonzalmát követve nőül vette Nagy Ádám volt lázári földbirtokos leányát, Nagy Czecziliát, kit azonban egy évi együttlét után elragadott karjai közül a halál.

Három évig gyászolta szeretett nejét, midőn egy áldottlelkű nő ébresztette fel érzelmeit, ki élete boldogságának megteremtője, terhes gondjai közt védő angyala s vidámitója volt. Mindenki ismeri városunkban Antal Róza urnót, Antal Dániel előkelő polgártársunk leányát.

Ügyvédi gyakorlatát 1879-ig folytatta, midőn a közbizalom a város szolgálatába hívta. Városi tisztügyész lett. Majd Bősörmenyi Károly polgármester lemondása után 1895-ben a polgármesteri székbe emelkedett.

Hivatalát szigorú pontossággal töltötte be, tisztársainak azonban nemcsak főnöke,

de atya is igyekezett lenni. Majdnem valamennyi intézetnek és egyesületnek élén állott. Páratlan tevékenységgel és munkabírással vette ki részét a tettek mezején.

A haladás embere volt, terelte Szatmárt a fejlődés útján önbátározta irányba. De eme munkásságát vezérezikkünk kimerítően méltatja.

A betegség és halál.

Már régiebb idő óta gyógyíthatatlan idült baj támada meg szervezetét, mely ellen hiába való volt minden orvosi védekezés, pedig minden lehető megteremtése élete megmentésére. Mintegy három hónappal ezelőtt a baj rosszabbra fordult, s rohamosan emésztette erejét. Már mindenki tudta, hogy nagyon rövid az élet számára. Két-három hete szélütés érte, most már csak kinlódás volt reá nézve az élet. Budapestről is lejött hozzá Bartha orvostanár, de nem volt többé mentés számára. Végre szombat reggel 4 óra tájban megváltotta a halál szenvedéseitől. Habár mindenki tudta, hogy a szomorú katasztrófa már csak napok és órák kérdése, megdöbbenőleg futott szét a halálhír az egész városban. Csakhamar gyászba borult a közönség, s fekete lobogók jelentették a szomorú valót.

A székesegyházon, a többi templomokon, a püspöki palotán, kanonoki lakásokon, plebánián, és a összes középületeken ott lengett a fekete lobogó, a városház bejáratát és erkélyét fekete draperiával vonták be.

A részvét.

Testületek és egyesek tömegesen siettek kifejezni őszinte részvétüket a boldogtalan özvegy és családtagok előtt. Mélyen meg volt rendülve az egész nagyközönség. Halom számára érkeztek a koszorúk, a szeretetnek, a barátságának, a tisztelőnek, a nagyrabecsülésnek eme szótlan és mégis sokat beszélő szomorú emlékei. Nemcsak a család, de a város és más testületek is bocsátottak ki gyászjelentéseket. Ime a gyászjelentések a következők:

Özv. Hérmán Mihályné szül. Antal Róza, ugy a maga, mint férjének édes apja, testvérei és az összes kiterjedt rokonság részéről is mély fájdalommal tudatja forrón szeretett férjének, Hérmán Mihály Szatmárnémeti szab. kir. város polgármesterének, élete 55-ik, boldog házasságának 20-ik évében, 1902. évi április 5-én reggeli 4 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme vasárnap folyó hó 6-án d. u. 4 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Szatmár, 1902. április 5. Béke lengjen porai

felett! — Szatmárnémeti szab. kir. város közönsége és tisztkara mély fájdalommal tudatja szeretett polgármesterének, Hérmán Mihálynak, 1902. évi április hó 5-én, élete 55-ik, közszolgálat 23-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai ápril. hó 6-án d. u. 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Szatmár, 1902. ápril. hó 5. — A Szatmári ev. ref. egyház tanácsa és közönsége mély fájdalommal jelenti, hogy példányszerű buzgósággal, törhetlen hűséggel, igaz keresztényi lélekkel megáldott s mindnyájunk által szeretett főgondnoka, Hérmán Mihály, életének 55-ik, főgondnokságának 14-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 5-én reggeli 4 órakor az örök életre csöndesen átszenderült. A temetés f. hó 6-án, d. u. 4 órakor egyházunk szertartása szerint a gyászházról történik. Az igaznak legyen áldott! — A „Szatmári Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság“ a mély fájdalom érzetével tudatja, hogy az igazgatóságának közel husz éven át tagja; hat év óta nagyérdemű elnöke, Hérmán Mihály, Szatmárnémeti szab. kir. város polgármestere, folyó hó 5-én virradóra, munkás élete derekán elhunyt. Életét tetteit dicsérik, emlékére mindenkor hálás kegyelettel gondolunk. Szatmár, 1902. április hó. A Szatmári Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság.

A temetés.

A család kívánsága az volt, hogy a temetés egyszerűen és gyorsan menjen végbe, mert a hosszas beszédek igen megviselik a sujtottak idegzetét. Az óhaj teljesítve lett. Négy órakor vette kezdetét a gyászszertartás s fél hatkor már visszafele tódult a közönség a sirkertből. Már 4 óra előtt tengernyi nép lepte el a széles Árpád-utczát, hol a polgármester háza van, aztán szép rendben, gyászlobogók alatt vonultak fel az egyesületek és testületek, valamint az összes intézetek tanuló ifjusága is. Ott volt a vármegye és az egész város intelligentiája. Nevekre ugyszólván lehetetlen hivatkozni. Hieronymi képviselő és dr. Chorin is itt voltak, hogy elki-sérjék barátjukat utolsó útjára és ravatalára koszorut helyezzenek. Nagy-Károly városát Debreczeni István polgármester és Demidov Ignácz rendőrkapitány képviselték. A háznál Bily Károly esperes mondott imát és rövid beszédet, mire megindult a gyászmenet hoszu kocsisorból kísérve. A gyászoló özvegyet és a közelebbi családtagokat a püspök ur üveges hintója vitte. Beláthatatlan néptömeg tolongott az utczán, mely ugyszólván a halottas háztól a temetőig terjedt. A sirnál egy szép gyászének elhangzása után Rácz István mondott

Pinciót, a Corsót, a Ponte di Trevit, a Sz. Ignác templomát, a Sz. Pietro in Vincolit, a Panteont, a Circolo Agonalet, a Maria Maggiolet. Délután az összes zarándokok együttesen vonultak kocsikon a Sz. Pál templomának megtekintésére; megnéztük ugyanekkor a Sz. Pál lefejeztetése helyén fakadt három forrást s a Catakombákat. Azon mély benyomásoknak ecsetelése, melyeket e sz. helyek tettek valamennyiünkre, nem ily rövidke tárcza keretébe való.

29.-én, nagyszombaton délelőtt a zarándokok azon nagyobb csoportja, melyhez e sirok írója is tartozott, a Sz. Péter templomának belsejét, kápolnáit nézte meg tüzetesebben; kisebb csoportok fölmentek a kupolába is. A kupolába való fölmenet alkalmával veszi észre az ember, mily óriási alkotás a Sz. Péter-templom, melynek nagysága a benne s körüllette levő szintén óriási méretű tárgyak csoportjában nem tűnik fel valódi méreteiben.

A délután első óráiban a vatikáni könyvtárt tekintették meg ifjaink. Nem hallgathatom el azt a kedves epizódot, mely itt lejátódott. Amint ifjaink gyönyörködve haladtak a termekben, nyílik egy oldal ajtó

s azon belép egy pap. Valaki felismerte, hogy az Maestro Perosi a híres „Lasarus resuscitatus“ s más jeles egyházi zene darabok szerzője. Erre Haller Jenő tanár éljenzni kezdi a mestert, persze a fiuk sem voltak restek. A mester menekül az ovatió elől, de Haller megfogja a reverendáját, a fiuk körülveszik s Haller a pillanat hatása alatt lelkes latin beszéddel üdvözlé a híres mestert, ki meghatottságában alig tudott válaszolni s a fiuk lelkes éljenzése közben hagyá el a termet.

Négy órakor a sz. gyónás vette kezdetét a Péter templomban. Mindenik magyar pap hatalmat kapott a gyóntatásra. Nagy buzgalommal s a legszebb rendben végezték ifjaink és a kísérő tanárok sz. gyónásukat s aztán visszavonult kiki lakására s a nap többi részét magába vonultságban tölté el s készült a másnapi sz. áldozáshoz.

Márczius 30. és 31. napja képezte a zarándoklat fénypontját. Gyönyörben uszott a lelkünk e napokon. Egyik főnséges mozzanat alig mult el, s már kezdődött a másik

A zarándoklatban részt vett valamennyi pap engedélyt kapott a Sz. Péter-templomban való misézésre; annyit kellett mondanunk

csak, hogy „Magyar zarándok pap“ s megnyílt előttünk az ajtó. Fél hétkor már népes volt a sekrestye.

Nyolcz órakor vette kezdetét a zarándokok részére rendezett isteni tisztelet. E sorok írójának azon nagy szerencse jutott, hogy a Sz. Péter-templomban mintegy 440 magyarhoz (hozzánk csatlakoztak a Popperral jött magyarok is, kik 60-an voltak) beszédet intézhetett. A beszéd végén fölhangzott a magyarok ajkáról a „Hol Sz. Péter sirba téve“ pápai himnus s betölté gyönyörű dallamával a Sz. Gergely-kápolnát, melyben az isteni tisztelet folyt, sőt átesaptak a tömör hanghullámok a szomszédos kápolnába s a hajókba is.

A Sz. misét gróf Zichy Gyula pápai szolgálattelvő kamarás mondotta. A mise alatt szebbnél-szebb magyar ének hangja zugott végig a boltozatok alatt s gyógyörrel tölté el lelkünket.

Evangélium után egy erdélyi magyar ifju tette le a hitvallást. Áldozás előtt Zichy gróf megható szavakat intézett a sz. áldozáshoz járulókhöz, kifejtván röviden, hogy ki az, kit ők magukhoz vesznek. Szent mise után határozott további program nem volt.

beszédet, mire dr. Vajay Károly tiszti főügyész a város és közönsége nevében bucsuzott el a boldogultól. Erre ismét felhangzott az ének s bezárult a sir egy nagy férfi felett, ki Szatmár városának történetében méltán fogja elfoglalni a legelőkelőbb helyet.

A birtokos középosztály.

Általános a panasz, hogy hazánknak nincsen vagyonos középosztálya. S hol sem mutatkozik ez a fogyatkozás föltünőbbben, mint a birtokosságnál, melynek középosztálya nálunk csaknem teljesen hiányzik.

A múlt század hetvenes éveig csak dőlyfős nemességet és szegény parasztságot ismertünk, 48-ig szabad polgárság és szabad parasztság egyáltalán nem volt. Az egynehány szabad királyi város alig nyomott valamit a latba és a jászok, kunok és hajduk kiváltságos kerületei mindössze száz s egynehány négyszög mérföldnyi területen feküdtek.

A többi terület a nemesség kezében volt, mely csaknem tősgyökeres magyarokból állott. A parasztság csak kisebb birtokokkal rendelkezik s ma sem bir nagyobbakat. Ezzel szemben a dú-gazdag magyar nemesség szinte országok fölött uralkodó hatalma áll. Valamely földbirtokos egy végben fekvő tagja: uradalom, ez azonban nem mindig egyértelmű valamely uraság egész birtokával, sokan különböző vidékeken több uradalommal bírván.

Birtok tekintetében tehát a közvetlen ellentétek országaképpen jelenik meg Magyarország, vagy apró-cseprő parasztság vagy fejedelmi birtokok; a középosztály gyenge vagy nincs.

1848 megtörte a középnemes osztály jelentőségét, kiváltsága nincs többé, adóznia epen úgy kell, mint más közönséges embernek és boldognak vallhatja magát, ki jókora adósszeget kénytelen fizetni, mert a legtöbbnek birtokából csak igen kevés jut.

A földbirtoknak tehát csak két szélsőségét találja Magyarországon: jószágok tenger tömegét s aránylag apró paraszt telkeket. A két szélsőség közvetítése hiányzik; a magyar mezőgazdaság sulypontja nem középen, hanem egészen az egyik oldalon fekszik: a nagy javadalmakban. A nagy javak tulnyomósága következtében egészen sajátságos szint ölt a magyar mezőgazdaság. Bármit gondoljon is a nyugot európai ember Magyarország földművelésének elmaradásáról, az okszerű mezőgazdaság ép oly jól áll Magyarországon, mint Európa bármely országában. A paraszt gazdálkodást, igaz, nem lehet eldicsérni okszerűsége miatt, de hol

van ez másképp? A nagy javadalmakról azonban el lehet mondani, hogy rajtuk jól folyik a gazdálkodás. A gazdatiszt a nagy uradalmakban oly nagy számú, mezőgazdaságilag iskolázott személyzetet képezi minőt másutt nem gyakran találni. E szerint abban lehetne keresni a nagy uradalmak jelentőségét Magyarországra nézve, hogy az okszerű mezőgazdaság tanítójaiként hivatják a népre hatni. De ez állomást sokkal jobban töltene be, ha kiterjedésük esekélyebb volna, mertafenforgó tetemes különbség mellett nem meri a paraszt gazdaságát a nagy birtokosságával párhuzamba állítani. Az ügyek mai állása mellett úgy rémlik a paraszt előtt, mintha terjedelmesebb jószág egyszersmind okszerűséggel járna, mintha mitsem lehetne abból az ő jószágán foganatosítani, ami nagyobb gazdaságban oly világosan mutatja áldásos következményeit.

A paraszt birtokosságtól tehát értelmiségi foka következtében alig várhatjuk mezőgazdaságunk fölvirágoztatását. A középbirtokos osztály el van adósodva, hiányzik a tőkés, melylyel helyzetén javíthatna. A nagybirtokosság pedig terület tekintetében az országnak csak mintegy tizedrészét képviseli. Bármily okszerűen és ezéltudatosan vezet ga dalkodását, tőle egyedül nem várhatjuk mezőgazdaságunk föllendítését.

Ebből következik, hogy a középbirtokos osztályon kell segíteni. Meg kell teremteni a cselekvőképes középosztályt, mindenféle könnyítésekkel lehetővé kell tenni, hogy oly pénzeszközök álljanak rendelkezésére, melyekkel szomorú viszonyaikon segíthetnek. A parasztgazda inkább követi a középbirtokos példáját a gazdálkodásban, mint a nagy apparatussal dolgozó nagybirtokost és ha az ő helyzetén is könnyítünk, akkor csakhamar ismét lendületnek fog indulni hanyatló mezőgazdaságunk.

Hirek.

— **A zárdatemplom felszentelése.** Szombaton reggel szentelte fel dr. Binder András cz. kanonok a diszesen kifestett és restaurált zárdatemplomot, mely most már valóban kedves benyomást tesz a szemlélőre. Vasárnap már rendes istentisztelet volt a régi szokás szerint.

Áthelyezett főnökök. *Augusztini* János helybeli posta-és táviró felügyelő a budapesti főposta és távirahivatalhoz helyeztetett át.

Sokan a sz. Péter-templomban maradtak s végig hallgatták a szent misét, melyet Rappolla bibornok celebrált fényes segédlettel, mások kisebb csoportokban templomokat tekintettek meg. Délután a Transteveret s sz. Czeccilia templomát néztük meg.

Márczius 31-én lázban volt az ifju seereg. Óvatosan szorongatta valamennyi azt a finom papirlapot, mely az ő Szensége elé bocsátatást biztosítja részére. A fogadtatást megelőzőleg a vatikáni szobor-gyűjteményt s képtárt tekintették meg. 11 órakor sorakoztunk a Damasus udvarban, honnét fél tizenkét órakor a Sixtus-féle nagy kápolnába vonultunk. Ekkorra már mintegy másfél ezer ember volt ott összegyűlve. A magyarok összesen 500-an voltak, mert nem csak a zárandoklat tagjai, hanem minden magyar, ki Rómában tartózkodott ez időben, kapott belépő jegyet. Részünkre a legkedvezőbb hely, a kápolna előrésze volt fenntartva úgy, hogy a magyarság közvetlenül az oltár előtt foglalt helyet.

Tizenkét órakor távoli moraj jutott füleinkhez. Lázás izgatottság fogott el mindnyájunkat. Egy hosszú percz s a kápolna ajtajában feltűnt a magasban a sedia gesta-

torian érkező szent agastyán főséges alakja. Egetverő éljenzés fogadta s kíséré egészen az oltárig. Jóságos, angyali mosoly kíséretében osztotta áldását minden oldalra s látható meglepéddel gyönyörködött ifjaink kendő és kalap lengetésében s éljenzésében.

Az oltárhoz érve leszállt a gestatoriáról s az oltár előtt levő székekben foglalt helyet. Zichy kamarástól azt kérdező „Hol vannak a magyarok,” s a kapott válasz után felénk fordítva tekintetét, latin nyelven a következő beszédet intézte kozzáuk:

„Különös lelki gyönyörűséggel látjuk az ifjaknak ezt a válogatott koszoruját, amelylyel Magyarország nagyon rövid idő multával ismét megjelenik előttünk. Mert kegyeleteteknek ezt a kiváló bizonyítékát, amelyben örömtöket tanusítjátok, hogy pápaságunk huszonötödik évét elértük, megkülönböztetett szívességgel és a legnagyobb jóakarattal fogadjuk; de még sokkal inkább csodáljuk lelkes hiteteket, amely arra indított, hogy a pápának, Jézus Krisztus helytartójának e földön, tiszteletére jöjjetek. Oh, ha egész Magyarország a régi dicsőségéről megemlékezve, szent Péter székéhez szívvel-lélekkel ragaszkodnék, az erények mekkora előmoz-

Hozzáuk *Strasser* Lajos, a nagyszobeni posta és távirahivatal vezetésével megbízott fő-tiszt, nevezetett ki főnöknek. *Augusztini* méltán fogja sajnálni a társadalom, mert kedves, előzékeny, udvarias hivatalnokot és tiszteletre érdemes társadalmi embert vesztettünk benne.

Polgármesterválasztás Ungváron. Az április 1-én lejirt pályázati határidőig 4 pályázó jelentkezett Ungváron a polgármesteri állásra, és pedig: *Mocsáry Géza*, *Farkas Ferencz*, dr. *Ivántsy László* és *Jovanovics János*. Hir szerint megválasztásra legtöbb kilátása dr. *Ivántsy* ügyvédnek van.

Eljegyzés. *Kiss* Viktor Manó, beregszászi áll. főgymn. h. tanár, jegyet váltott *Szilvássy* Irén kisasszonnyal, *Szilvássy* Alajos, beregszászi kir. pénzügyigazgató művelt lelkű, kedves leányával. — *Holzmann* Márton máv. hivatalnok jegyet váltott Beregszászon *Guthy* Ferencz nyug. kir. törv. széki elnök ur nevelt leányával, *Háda* Eszतिकével.

Előléptetett segédtanfelügyelő. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Bodnár* György szatmármegyei segédtanfelügyelőt f. április 1 től a X. fizetési osztály 1800 koronás fokozatába előléptette.

Fényen márcz. hó 31-én igen szép ünnepegyeséget folyt le az óvoda termében. *Csánk István* dr. plebános fényi lelkészkedésének 25 éves jubileumát unnepelte meg a község. Az ünnepegyes előtt a képviselőtestület jelent meg a község többi polgáraival egyetemben a jubiláns lakásán, meghívni őt a tiszteletére rendezett s a népiskolai növendékek által előadandó színelőadásra. A jubilánst megjelölésekor a jelenlevők dörgő éljenzése fogadta. Utána a növendékek éneke következett, majd *Szolomájer* József tanító üdvözölte és méltatta a jubiláns érdemekben gazdag, lankadatlan munkásságban eltöltött multját. A beszédet gyakran félbeszakították az ismételt előtörő éljenzés s ez valóban kedves bizonyítéka annak, hogy *Csánk István* dr. plebános 25 éves fényi működésével kivívta magának a keveseknek jutó szerencsét: a nép bizalmát és szeretetét. Most ének következett s utána „A libapásztor” és „Az ördög fia” című szindarabok, melyeket a gyermekek dícséretes ügyességgel adtak elő.

ditása, a boldogság és béke mennyi áldása származnék ebből rá nézve. Pápaságunk hosszú lefolyása alatt többször és a legszívesebben adtuk jóindulatunk bizonyítékait Magyarországra iránt; viszont nem is hiányzottak, a melyeket Mi Magyarország részéről fogadtunk. Jól esik ebben kedvező jelet látnunk, jól esik még jobbat várnunk és ezt a várakozásunkat magától a ti ifjuságotoktól meritenünk, amely nálatok a vallás és a haza reménysége gyanánt szerencsésen felnövekszik. Különbösen irántatok táplált érzelmeinket bővebben kifejti majd kamarásunk, *Zichy Gyula* gróf, még pedig hazai nyelveken.

Erre *Zichy* gróf magyarul elmondá ő szentsége beszédének tartalmát s befejezősül figyelmeztetett, hogy ő szentsége áldását fogja adni az egybegyűltekre.

Messze csengő, 92 éves agastyánál meglepő erősségű hangon éneklé ekkor ő szentsége a „Sit nomen Domini benedictum” stb., melyre a feleletet az ifjuság éneke adta.

Áldás után a magyar zárandokok közül mintegy 40-en azon rendkívüli kegyben részesültek, hogy ő szentségének bemutatattak. Első sorban *Pokorny* Emanuel és *Fieber*

A hymnus eléneklése után eltávozott a közönség, kedves emléket tartva meg magának szeretett plebánosának 25 éves jubileumi ünnepeiről.

Püspök ur ő méltósága a szolyvai (Berég megye) róm. kath. templom tornyának építésére 600 koronát, a soproni „Mária-Jozefinum” jótékony egyesületnek 200 koronát kegyeskedett adományozni magánpénztárából. —

Elöléptetés. A földművelésügyi miniszter *Makranczy József* törvényhatósági m. kir. állatorvost a IX. fiz. osztály 3-ik fokozatából az első fokozatba léptette elő.

Elutasított fellebezés. Tudvalevő dolog, hogy dr. *Korby Károly* főkapitány és *Soós János* rendőrfogalmazó megfellebbezték a miniszterhez a főispán ama határozatát, melylyel őket állásaiktól felfüggesztette. A napokban érkezett meg a miniszteri végzés, mely helyben hagyta a főispán határozatát, s a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte.

Kinevezés. A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke *Oláh Lajos* joggyakornokot és dr. *Fehéte Jenő* szatmári lakos ügyvédjelöltet a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornoknak nevezte ki.

Áthelyezett tanítók. A vall.- és közokt. miniszter *Thott Károly* huszti és *Kávay István* abrudbányai állami elemi iskolai tanítókat kölesdönösen áthelyezte. Az utóbbi a szatmári kir. kath. tanítóképző intézet növendéke volt.

Hymen. Ifj. *Tivadar* István szolgabíró jegyet váltott *Taninecz* Endre kir. járásbíró leányával, Erzsike kisasszonnyal Ökörmezőn, Máramaros megyében.

Kinevezés. A vall.- és közokt. miniszter *Zahoray Mária* okl. óvónőt a feketeadódi állami állandó gyermenedékházhoz óvónőnek nevezte ki.

Gyászhir. *Stofán* János vallási kántortanító neje, szül. *Baumann Róza* e hó 3-án életének 19-ik, boldog házasságának 3-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. Földi részei e hó 5-én d. e. 10 órakor tétettek a vallási sirkertben általános részvét mellett örök nyugalomra. A boldogultat szülein és

mélyen sujtott férjén kívül egy kis leánykája is gyászolja. — Özv. *Szodorai Szodoray Sándorné*, szül. bajtegyházi és tótfalusi *Tóthfalussy Paula* nagy károlyi lakos életének 65-ik évében Nagykárolyban elhunyt. — *Angyalossy Szilárdné*, dieskei *Rácz Anna* életének 74-ik évében Nagy-Bányán elhunyt.

Gyászhir. *Ivánka Imre* kir. állami mérnök ifju hitese, szül. *Bohn Ottilia*, *Bohn Kálmán* nagyszőlősi födbirtokos leánya hosszas szenvedés után boldog házasságának 4-ik évében e hó 7-én 23 éves korában Nagy-Szőllősen elhalálozott.

Lelkész-választás. *Berky Sándor* hajdubagosi helyettes ref. lelkész, városunk fiát, f. hó 6-án Matolcsón tartott lelkészválasztás alkalmával *Őri Tamás* tiszakőrödi ref. lelkész ellenében nagy többséggel rendes lelkészszé választották.

Az adó felszólamlási bizottság elnökévé *Balogh Kálmán* ügyvédet és helyettes elnökévé *Wagner Lajost* nevezte ki a belügy-miniszter.

Eszküvő. *Grusz Nándor* róm. kath. kántortanító a napokban kelt egybe *Baksa József* nagykárolyi lakos leányával, Erzsébettel.

A Szatmárvarmegyei *Loránffy Zsuzsanna* egyesület javára a színházban rendezett jótékony célú előadás nagy és előkelő társaságot vonzott össze. A dalárda nagyon szép dallal nyitotta meg a programot. Az „Ajánott levél” című vigjáték szereplőiről, *Baranyay Mariska*, *Komáromy István*, *Verézy Ernő*ről, első sorban pedig Nagy Leonkáról a legnagyobb elismeréssel szólhatunk. A „katonásan” című vigjáték érdekes fordulatával, kedves humorával szintén lebilincselte a hallgatóságot. E darabban feltűnő nagy rutinról tettek tanúságot *Domokos Mariska*, *Csomay Győző* és *Maróthy Mariska*. A többi szereplők is sikerrel állottak meg helyüket. Mély hatást tett *Maróthy Mariska* bájos szavalata, a ki a legnagyobb sikert Szabolcska „Mária” cz. versével érte el. Az élőkép festői volt, a melynek bemutatása alkalmával *Verecs Lajos* karnagy vezetése alatt a vegyes kar énekelte igen kedvesen.

Szövetkezeti közgyűlés. Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó krasznabéteki hitelszövetkezet e hó 13-án d. u. 3 órakor az üzlethelyiségben rendes közgyűlést tart, melyre a tagok ez uton is meghívattak. Mult évi decz. hó 31-én a tagok száma 188, üzletrészeinek száma 327 volt; az év folyamán belépett 39 tag 40 üzletrészszel, kilépett 5 tag 7 üzletrészszel.

Henrik a zarándoklat vezetői, utánuk a 30.000 magyar ifju aláírását tartalmazó albumot átnyújtó diszmagyarba öltözött 4 ifju, kiknek vezetője *Melles műegy. hallg.* volt, részesültek a bemutatás szerencséjében. A szatmáriak közül *Ratkovszki*, *Fechtel*, *Haller* tanárok és *Kende György* tanuló jutottak ezen kiüntetéshez.

A bemutatás alatt *Pataki Lajos* kép. tanár vezetése mellett magyar énekeket zengett az ifjuság. „Hol sz. Péter sirba téve”, „Egek ékessége”, „Nagy Asszonyunk, hazánk reménye”, „Isten, áldd meg a magyart”. Lehetetlen leírni azt az érzést, mely e közben valamennyiünket elfogott. Édes magyar hazánkban képzeltük magunkat s azt hittük, hogy az a jóságosan mosolygó szent aggastyán mindannyiunk édes atyja. A magyar ifjak s kísérőik bemutatása után még néhány magas állású hölgy és férfi került bemutatásra. Ezek közt is volt több magyar.

Most kihirdeték gr. *Zichy*, hogy ő Szentsege megáldja mindazon olvasókat, érmekeket, s egyéb áhítat-tárgyakat, melyeket a jelenlevők magukkal hoztak. Az áldás kiosztása

után kijelenté ismét a gróf ur, hogy ő Szentsege a fogadáson lévő lelkészeknek hatalmat adott arra, hogy otthon az apostoli áldást kioszthassák. Ekkor ismét a sedia gestatoriára ült a sz. atya s áldást osztva, jóságosan mosolyogva, riadó éljenzésünktől kiserve távozott el körünkből.

Lehetőleg hűségesen számoltam be a fogadtatás lefolyásáról, de hogy mit éreztünk, azt bizonyára sejtteni sem lehet e sorok olvasásakor. Könyeztet ott a meghatottságtól ifju és öreg s láz fogta el a leghigadtabbat is. Mindnyájunknak az volt a véleménye, hogy most már nem nézünk meg semmit, ezzel a benyomással akarunk utra kelni. A legtöbben valóban otthon is maradtunk.

Elutazásunk előtt folyt még le egy kedves jelenet a S. Marta hospitiumban, hol 150-en voltunk ellátáson. Este 8 óra tájban meglátogatott bennünket gróf *Zichy* kamarás ur. Amint belépett az óriási ebédlőbe, percekig éljeneztek az ifjak. Majd csend lett s e sorok írója megköszönte melegen a zarándok ifjak s felnőttek nevében a némes gróf-

Zsarnokoskodó felebbvaló. A nagyváradi pénzügyigazgatósági hivatalnokok nagyon megvannak akadáva *Pfuhl* Ágost nagyváradi helyettes pénzügyigazgatóval. Már egy felterjesztésben panaszkodtak *Pfuhl* Ágost ellen, akinek az az elve, hogy a „tisztviselők olyanok, mint a lovak”, ütni kell őket, hogy munkát végezzenek. És ő úzi, hajszolja is őket folytonosan, a hivatalos munkaidőt önkényesen meghosszabbította, a tisztikart Nagypénteken nem engedte templomba menni, alantasait uri ember szájába nem illő kifejezésekkel szidalmazza. A tisztviselők most szolgálati uton kérvényt adtak be, melyben sürgősen miniszteri biztos kiküldését kérik. Így írják ezeket Nagy-Váradról.

A szatmári rk. egyházközség képviselőiben *Tóth József* h. lelkész vezetése alatt *Lengyel Endre*, *Lengyel Márton* birtokosok, *Jékei Károly* városi kapitány, *Páskuj Imre* kereskedő, *Morgenhal Antal* iparos, *Jankovics János* főlelemi igazgató s *Juhász János* segédlelkész tisztelegtek f. hó 6-án délben *Hérmán Mihály*, az elhunyt polgármester özvegyénél. *Tóth József* tolmácsolta a hitközség mély gyászát, benső részvétét azon férfiu halála felett, ki a rk. plebánia kegyuraságát annyi jó indulattal, igazsággal képviselte. A hitközség tagjai a temetésen is nagy számmal vettek részt.

Horgany-gyár Felsőbányán. A horgany (ezink) termelésére eddig nem fordítottak gondot e bányavidéken. Most egy élelmes angol részvénytársaság erre a célra gyárat állított fel Felsőbányán, melynek ünnepélyes megnyitása f. hó 3-án délután volt. A megnyitáson a részvénytársaságot *Roberst János* bányakapitány, képviselte, a két gép keresztanyai tisztjét *Baumerth Károlyné* és *Szokol Pálné* urnők töltötték be és az ő nevékről a két gépezet Szerafin és Ella nevet nyert. A gépek működésbe hozatalánál képviselve volt a város, a nagybányai és helybeli kincst. bányahivatal, ott láttuk a magánbánya tulajdonosokat, a helybeli lelkészeket és az intelligens közönség nagy részét. Az ünnepélyt lakoma fejezte be, melyen *Pály Ede* esp. plebános és *Süssner Ferencz* nyug. bányatanácsos a vállalat felvirágozására, *Farkas* polgármester *Roberts* kapitányra, *Roberts* kapitány, az egész társaság kellemes meglepetésére, magyar nyelven a jelenvolt hölgyekre

nak azt a sok jót, melyet az ő szeretetteljes gondosságából s kegyességéből élveztünk. A gróf könyökkel szemében, meghatottan válaszolt, hogy ő keveset tett s a mit tevételességéből tette, hisz ő a messze távolban is él-hal hazájáért s gyönyörködik abban, hogy szeretett hazánk ifjusága erősödik a hitben. „Ti elmentek, én itt maradok, de szívembe zárlak benneteket s lelkem kísérni fog.”

Mit mondjak még. Kimentünk a vasut-hoz, hova a gróf is elkísért s segített az elhelyezkedés nehéz munkájában, s nem hagyott ott bennünket, pedig vonatunk csak éjfélkor robogott ki a pályaudvarból. Vissza ugyanazon uton jöttünk, melyen oda mentünk. Volt apróbb és nagyobb kellemetlenség elég, de ki ne felejtene el szívesen ezeket azon sok szép és jóval szemben, mikben részünk volt. Azzal zárom soraimat, mit mindannyian szívből óhajtunk, hogy sz. Atyánk, XIII. Leó, sokáig éljen!

Ratkovszki.

emelte poharat. Az új gyár felállításának Felsőbányára nézve igen nagy jelentősége van, mert egyrésztől sok munkást juttat keresethez, más részről ezen a révén már félbehagyott bányák kerülnek művelés alá. A vállalatot mi is üdvözljük, felvirágzását szívből óhajtjuk.

Dissonans hang. Mély gyászba volt egész Szatmár városának. Polgármesterét vesztette el, ki ide s tova negyedszázadon állott ügyeinek szolgálatában. Még ravatalán feküdt a halott, midőn a „Szatmár” című lap megjelent, s a kegyelet és fájdalom általános nyilvánulásai között olyan hangot vegyített, mely méltán megdöbbentette a szatmári közönséget. Igazán sajnáljuk, hogy ez így történt. Ez ügyből kifolyólag dr. Teórsóki Károly lemondott a Szatmár szerkesztéséről.

Köszönetnyilvánítás. Felejtetlen férjem Hérmán Mihály polgármester elhunyt alkalmából a vármegyei és a városi törvényhatóságok; a vármegyéből való városi hatóságok; közös hadseregbeli, honvéd és állami tisztikarok, valamint egyesek a részvételt oly számos nyilvánításával kerestek fel, hogy azokat, különösen most, a gyász első napjaiban, egyenkint megköszönni lehetetlen. — Mindazok tehát, akik engem a gyász esetet alkalmából megvigasztaló részvételükkel bármily alakban felkeresni, a temetésén résztvenni s ez által fájdalommat enyhíteni szívesek voltak: ez uton fogadják mélyen érzett, hálás köszönetemet. Szatmár, 1902 évi április 7. Özv. Hérmán Mihályné, szül. Antal Róza.

Krassó nem ünnepel. E cím alatt egy közlemény jelent meg lapunk 12-ik számában, mely Krassó községével foglalkozott abból az alkalomból, hogy az idén nem ünnepelte meg a nép, mint más években szokta márczius Idusát, és vádolja a krassói függetlenségi pártot, hogy elveiket szegre akasztva, szabadelvű jelöltre szavaztak. Tudósítónk, úgy látszik, ugyancsak borsot tört valakinek az orra alá, mert a Szamos mult vasárnapi számában megfélekedve minden hírlapírói tisztességről, tajtékzó dühvel ront neki tudósítónknak, elmondja higvelejtnek, a ki idült butaságban szenved és így tovább ilyen ékes és gyöngéd kifejezéseket használva a hírlapíró rekord nagy dicsőségére. Ami magát a dolog meritumát illeti, a Szamos dühös cikkezése maga szolgált igazságot tudósítónknak. Czafolatul közli egy iskolai ünnepély programját, melyből tehát világos, hogy a nép által Krassón máskor nagy lelkesedéssel ünnepelt márczius Idusa most egy szerény tanterem falai között vonulva iskolai ünneppé zsugorodott. Könnytelen továbbá beismerni, hogy a krassói függetlenségi párt, habár *elveinek fentartásával* (sic!) csakugyan az egyik kormány-párti jelöltre szavazott. Nem kell ehhez uram semmi kommentár! . . . Könnyű lesz ebből lárkinek is megítélni, kit illetnek méltán azok a gyönyörűséges jelzők, melyekkel a Szamos cikkezése széles jókedvében oly könnyelműen dobálózik. Csak esodálkozunk rajta, hogy laptársunk ilyen szennybe mártott tollal irt közleménynek helyet adott.

Edison színház. Benkő tanár mozgófényképeit április hó 12-én szombaton és 13-án vasárnap a Vigadó nagytermében mutatja be. Ezen napokon más érdekes látványosságban is gyönyörködhetik közönségünk, amennyiben két kiváló táncosnő fog fellépni az Edison színházban. A bécsi „Intressant Blatt” nov. 6-iki száma dicséri a két táncosnőnek az „Ander Wien” színházban nagy tetszést aratott fellépését. Különösen az 500 ctméteres bőségű ruhája a szerpentin táncosnőnek a 24 vetítő színe sugarában valami rendkívüli látványosságot mutatott. Florinzi Irma k. a., a ki a levegőben igazi plasztikus produktiót mutatott a vetítő készülék segítségével, szemképrázatos látványosságok között tartozik, megérdemli a közönség pártfogását. A kitűnően összeállított műsort a közönség figyelmébe és a társaságot pártfogásába ajánljuk. — Számosított jegyek előre válthatók Lövy Miksa könyvkereskedésében.

Az „Első magyar általános biztosító társaság” 1901. évi mérlegét lapunk hirdetési ro-

vatában veszik olvasóink. Ennek a hatalmas, minden ízében magyar társaságnak évről-évre való gyarapodása megnyugvással kell, hogy eltöltse a közönséget. A mérleg hatalmas számadataiból közöljük a következőket: a társaság mult évi tiszta nyeresége volt K. 2,242,587.04 f., míg az összes tartalék alapok K. 98,641,828.17 fillért képeznek. Az elagott ügynököket segítő „Lévy”-alap K. 184,088.00 fillérre emelkedett, a „Tisztviselői nyugdíj-alap” pedig elérte a 965,371 koronát. Ezen számadatokhoz egyéb kommentár nem kell. A részvényenkénti K. 320. — mult évi osztalék a 26. számú szelvény ellenében az intézet szatmári főügynökségénél is beváltható.

Irodaáthelyezés. A szatmár-erdődi h. ó. vasut üzletkezelősége irodáját a Rákóczy-utca 46. sz. alól Deák-tér 24. sz. alá a Szatmári takarékpénztár egyesület palotájába I. emeletre helyezte át. Üzletkezelőség.

A siketnémák szülőinek a váci siketnémaintézet felhívásukban ajánlja, hogy a jövő tanévre vonatkozó felvételi kérvények a váci intézethez csak május hó 10-dikéig küldhetők be. A később érkezett kérvények ebben az évben már nem tárgyalhatók. Tudatja még az igazgatóság, hogy a váci intézeten kívül a következő helyeken vannak siketnémaintézetek: Budapest (Rökk Szilárd u. 10.) Budapest, izr. (Bethlen-tér 2.). Kolozsvár, Temesvár, Arad, Kaposvár, Kecskemét, Szeged, Eger, Jolsva (Gömörvm.). Ajánlatos, hogy minden szülő első sorban a hozzá legközelebb eső intézethez folyamodjék.

Az ötven koronás bankjegyek. Az Osztrák-magyar banknál ez idő szerint az ötven koronás bankjegyek készítésével vannak elfoglalva. Az új bankjegyek, a melyeket májusban fognak kibocsátani, valamivel nagyobbak a husz koronás bankjegynél és sárga nyomáson kék színűek lesznek.

Elveszett. Egy talp bőrből készült gömbölyű barna pálca, két végén csont volt, márczius 22-én a városi litografiában elveszett. A becsületes megtaláló megkapja jutalmát a kiadóhivatalban.

Schneider Lehmkuhl Manuale Sacerdotum c. műve chagrinba kötve aranyfűzővel (XIV. kiadás. 1897.) 2 példányban a 7 koronáért (eredeti ár 12 korona) kapható Wolkenberg Alajos dr. theol. tanárnál.

Az Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. f. é. március 25-én tartotta XXXIX. rendes közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. Amint a fontosabb mérlegtelekekből és a jelentésből kitűnik, az 1901-ik kezelési év, dacára az általánosan uralkodó kedvezőtlen gazdasági viszonyoknak, úgy tekintettel a tagok gyarapodására, valamint pénzügyi tekintetben eredményesnek mutatkozik. Új beiratkozás volt 13,359 jutalékrész. Nászjutalék fejében kifizetett 630,265 korona 21 fillér. A díjtartalék 1,568,981 koronára növeltetett és immár 6,939,367 korona 79 fillérre rug. A többi alapszabályszerű címeknek (Nászjutalékfelemelési tartalék, Külön tartalék, Hivatalkói nyugdíjalap stb.) 168,720 korona 48 fillér utaltatott át. A díjbevétele 2,166,496 korona 81 fillér, a kamat- és házbérvételek 308,021 korona 90 fillért mutat ki. A mérleg 7,874,335.14 korona vagyoniállományt állapít meg, mely következő főtelekekben nyeri fedezetét: Értékpapírok szelvény kamatokkal (koronajáradék, fővárosi kölcsön és 4½ százalékos elsőrendű záloglevelek) 3,392,054.66 korona, takarékbetétek 2,054,025.12 korona, intézeti házak 15,108.48 korona leírása után 1,495,741.20 korona, kötvénykölcsönök 320,736.96 korona, nyugdíjalap tartalékbetét 83,500.41 korona, díjhátralék 428,869.54 korona, készpénzkészlet 91,407.25 korona. A jelentés és mérleg helyesléssel tudomásul vétetett és Krisztinkovics Béla és dr. Braun Fülöp ügyvédek indítványára az összigazgatóságnak köszönet és elismerés szavaztatik. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kiküldeték: Chitz Herman és Rátfay Károly. A felügyelő-bizottságba egy év tartamára újból megválasztottak a volt felügyelő bizottsági tagok. Miután az elnök még e hónap 20-án dr. Stamberger Ferencz kir. közjegyző jelenlétében nyolcz díjmentes nyereségykötvényt a „D” osztályból történt kisorsolásá-

nak eredményét kihirdette, berekesztetett a közgyűlés. Kisorsoltattak a következő alapkönyvszámok: 2281 alap könyvszám, özv. Doge Vilmosné, Budapest. 3663 alapkönyvszám Fleischer Vilmos, Budapest. 1652 alapkönyvszám Bizon János, Mohács. 2896 alapkönyvszám dr. Hoffner Elek, Mosony. 5378 alapkönyvszám dr. Trailleszku János, Kisjenő. 60138 alapkönyvszám Kovárik Antal, Komárom. 6196 alapkönyvszám Kulko Stefan, Zágráb. 3883 alapkönyvszám Papo Abraham, Szerajevó. Minden kisorsolt alapkönyvszám után a kedvezményezettnek egy 1000—1000 koronáról szóló díjmentes nyereségykötvényt kiszolgáltatik.

A Triesti Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni Generali.) f. é. márczius hó 20-án tartott 70-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1901. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1901. december 31-én érvényben volt *életbiztosítási tőkeösszegek* 571,267.823 korona 19 fillért tettek ki, és az év folyamán bevett díjak 25,501,529 korona 89 fillérre rugtak. Az *életbiztosítási osztály díjtartaléka* 12,664,410 korona 50 fillérről 147,165,146 korona 89 fillérre emelkedett. A *tűz-biztosítási ágba* a díjbevétele 11,890,311.770 korona biztosítási összeg után 19,179,387 korona 41 fillér volt, miből 8,453,497 korona 20 fillér viszontbiztosításra fordítottatott úgy, hogy a tisztadíjbevétele 10,725,890 korona 21 fillérre rugott, mely összegből 7,267,495 korona 05 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevétele 67.76% -át teszi ki. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 80,231,416 korona 02 fillér. A *szállítmánybiztosítási ágba* a díjbevétele kitett 4,937,050 korona 14 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 2,197,096 korona 58 fillérre rugott. A *betöréscsopás elleni biztosítási ágba* a díjbevétele 317,084 korona 80 fillért tett ki. *Károkkért a társaság 1901-ben 27,945.234 korona 91 fillért folyósított.* Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 71,654,062.5 korona és 97 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből *házáknak* 133,470,273 korona 85 fillér esik, mely összeget a társaság 1923.45 káresetben fizette ki. A *nyereség tartalékok* közül, melyek összesen 16,022,487 korona 99 fillérre rugnak, különösen kiemelendő: az alapszabály szerinti *nyereségtartalék*, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az *értékpapírok árfolyam-ingadozására* alakított tartalék, mely a 3,379,624 korona 17 fillér külön *tartalék*, úgyszintén az évi nyereségből kihalított 350,000 korona, 10,402,487 korona 99 fillérre emeltetett fel; továbbá *felemlitendő* még a 160,000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka.* Ezekon kívül fennáll még egy 560,000 koronát kitevő *külön alap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve az ideai átutalások folytán 173,458,451 korona 60 fillérről 190,319,427 kor. 11 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 31,870,290 korona 66 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 17,799,821 korona 32 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 2,467,253 korona 17 fillér. 4. Értékpapírok 122,468,568 korona 59 fillér. 5. Tárza váltók 1,140,190 korona 42 fillér. 6. A részvényesek biztosított adólevelei 7,350,000 korona. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 7,223,302 korona 95 fillér, összesen 190,319,427 korona 11 fillér. Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik.

Kiadó lakás.

Kinizsy-utca 66. számú különálló lakás, mely áll négy szoba, konyha, kamara és egyéb mellékhelyiségekből május hó 1-től bérbe kiadó. Értekezhetni lehet helyben

Gábel András
tulajdonossal.

Nyilttér. *)

MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERŰVIZ

legjobb hajtószer.

Kapható:

minden gyógyszerárban és
fűszerkereskedésben.

*) E rovat alatt közölteért nem felelős a Szerk.

Ingyen és bérmentve

kap mindenki egy kézi könyvet,
miáltal mindenki azon helyzetbe jön,
hogyan hideg uton**Essenciával,**
a legjobb és kis mennyiségben is
iqueeur és rumot magának előálíthat.

Watterich A.

Budapest VII. Dohány utca 5
alapított 1869 alapított 1869
Jutalmazva 8 éremmel és hitelt érő
okmányokkal.

Kiadó istálló.

Wesselényi-utca 3. sz. alatt, a
németi ev. ref. templom szomszéd-
ságában, 2 vagy 3 **katonatiszti**
lóra való istálló hol a lovász-
nak is kényelmes helye lesz, má-
jus 1-től kiadó. Az istálló teljesen
felszerelve lesz átadva. Értekezhetni
lehet Szatmáron Hunyady-u. 41.
szám alatt. **Hajdu Sándor** táv
v. felvigyázónál.

Egy jó karban lévő

ZONGORAeladó. Értekezhetni Verbőczy-utca,
Németi-féle ház.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház
mellett) újra rendezve, készítek: egyes
fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és
arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és ce-
ment tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált
szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

PÁSKUJ IMRE

Saját készítményű fehérneműim az
ezredéves országos kiállításon jeles
munka, versenyképesség és új iparág
fejlesztésért
milleniumi éremmel kitüntetve.HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.Szepességi gyepen fehérített
len-vásznak, damasz asztal- és ágy-
neműek gyári árakban, vala-
mint szepes-iglói pamutvásznak
és siffonok. Erdélyi gyapjuszövetek
férfi öltözetekre, tavaszi,
nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

Női, férfi, leány- és fiu-fehérneműek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztükből, női derékfűzőkből (Miederekből)
nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakken-
dők, gallérok, kiegészítők stb.Székelyföldi és bánáti hazai iparezikkék. Szőtt női és férfi mosókel-
mék, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék**, reverendaanyagok,
férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztük, budai és
székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos erettonok, voilek, zefírek
és battistok; kalotaszegi „varrottások”, bánáti és székely kötények, függő-
nyők, ágy- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pok-
róczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben, a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérneműek varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre
bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüsszel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. WALTERGASSE I. BÉCS. IV. FAVORITENSTRASSE 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mók, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból
tartós és díszes kivitelben **szövetek méter**
számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

LAPUNK KIADÓHIVATALA UTJÁN MEGRENDELHETŐ
CSEKÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉS MELLETT.

Franklin társulat kiadása.

Magyar remekírók

A magyar irodalom főbb művei.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyetlen egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, diszes vászonkötésben **220** korona.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKÍRŐK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

MINDEN REMEKÍRŐ MUNKÁIT EGY KIVÁLÓ MAGYAR ÍRÓ LÁTJA EL BEVEZETŐ MELTATÁSSAL ÉS ÉLETRAJZZAL.

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKÍRŐK MEGREDELŐINEK.

Shakspere összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekírók-éval azonos diszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar Shakspere, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak.

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspere színművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a Rendelőlap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a Heti Szemle kiadóhivatalához.

Ezeket kívül benn lesz a **MAGYAR REMEKÍRŐK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölesey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István, gr.; Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Néphalladák, Kuruczoköltészet.

RENDELŐ-LAP.

A Heti Szemle kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

a) A „Magyar Remekírókat” 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. b) A „Magyar Remekírókat” és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. c) A „Magyar Remekírókat” és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben. d) A „Magyar Remekírókat” Shakspere nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapesten fizetendő mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegészítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólágos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a pórtóköltéség hoztászámitása mellett, postai megbizással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékesé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet:.....

Név és állás:.....

Olvasható aláírást kérünk.

Különösen felhívom a n. é. közönség b. figyelmét kitünő

*** SZATMÁRHEGYI
BORAIMRA ***

melyet **Mertz** termés név alatt hozok forgalomba.

Friss töltésű ásványvizek u. m.

BIKSZÁDIVIZ,
mely felülmúlhatatlan minden más ásványviznél

— SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ, —
a legjelesebb konyhasós égvényesviz, mely az első helyet foglalja el

BUDAI KESERŰVIZ,
orvosok által ajánlva

Mertz István

fűszer, festék, bor és csemegekereskedése

Szatmár, Deák-tér 18.

Ajánlom a nagyérdemű közönség szives figyelmébe jó hírnévnek örvendő

fűszer- és csemegekereskedésemet,
tisztán kezelt kitünő minőségű boraim,

melyeknek valódiságáért és tisztaságáért kezességet vállalok.

Pontos és szolid kiszolgálás!

SZŐLLŐ

szép bakator és spanyol szőlő.

A legolcsóbb napi árakban.

Különlegesség: Elefántos szövőpamut.

Valódi

M a u t h n e r - f é l e

konyha-kerti vetemény és

v i r á g m a g v a k.

Triesti általános biztosító társaság

(Assicurazioni Generali)

Budapest V., Dorottya-utca 10. szám

a Közgazdaság rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

hazánk legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító társaság

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e czélből hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.”, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset elleni biztosító társaság” számára.

A szatmári főügynökség
Klein Vilmos.

Első magyar általános biztosító-társaság Budapest.

KIADÁSOK. I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet. — Negyvennegyedik évi zárószámla 1901. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK

Main financial statement table with columns for 'KIADÁSOK' (Expenses) and 'BEVÉTELEK' (Revenues) under various categories like 'I. Tűzbiztosítás', 'II. Szállítványbiztosítás', etc.

VAGYON. Mérlegszámla 1901. december 31-én. TEHER.

Balance sheet table showing 'VAGYON' (Assets) and 'TEHER' (Liabilities) with detailed itemization of funds and debts.

KIADÁSOK. II. Élethbiztosítási üzlet. — Harminckilencedik évi zárószámla 1901. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK

Financial statement for the life insurance department, including 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK' sections.

VAGYON. Mérlegszámla 1901. december 31-én. TEHER.

Balance sheet for the life insurance department, detailing 'VAGYON' and 'TEHER'.

Administrative information including names of directors (Kacvinsky János, Báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, László Zsigmond, Szende Károly, Ormody Vilmos), auditors (Berzeviczy Albert, Burchard-Belavary Konrad, Hajos József, Németh Titus, Báró ...-vanszky Géza), and the company's address in Budapest.